

# BİLGİSAYAR NEDİR ?

Bilgisayarlar siz istemediğiniz müddetçe hiçbir şeyi unutmazlar demiştik; yeter ki bilgileriniz kazara silinmesin. Ancak şunu hiçbir zaman unutmayın bu kazara silinme olayı her an olabilir, Herhangi bir nedenle bir ya da birkaç dosya hatta programın tamamını kaybedebilirsiniz. Bu nedenle şu iki şeyi kesinlikle ihmal etmeyeceksiniz.

**1- Programın yükleme disketlerini kesinlikle saklayın.**

**2- Olabildiğince sık yedek alın.**

Programla ilgili kayıplarınızı yükleme disketlerini kaybetmiş olsanız dahi telafi etmeniz mümkün, ancak kendi yüklediğiniz bilgilerinizin yedeklerini almadıysanız yapılabilecek hiçbir şey yok, oturup aynı bilgileri tekrar yüklemek zorundasınız.

Gerçi kullandığımız eczane programları yedekleme işlemlerini tek komutla yapabileceğimiz şekilde kolaylaştırılmış olmalarına karşın genelde yedekleme işlemleri **BACKUP** komutuyla yapılır. Örneğin reçete, dat dosyasını yedeklemek için

**Backup recete.dat A:** komutu kullanılır.

Bu komuta da değişik takılar eklenebilir.

**/S:** Yedekleme işleminin tüm alt dizinleri de kapsayacak şekilde yapılmasını sağlar.

**/M:** Sadece en son yedekleme işlemi yapıldıktan sonra değişikliğe uğrayan dosyaların yedeklenmesini sağlar.

**/A:** Normal olarak yedekleme işlemi esnasında disket üzerinde daha önce yaratılmış olan yedekleme dosyaları yok olarak yeniden yaratılır. Var olan bir yedekleme dosyasına onu yok etmeden yeni dosyalar eklenmesi isteniyorsa komuta **/A** takısı eklenir

**/D: TARİH:** Belli bir tarihten sonra değişikliğe uğramış olan dosyaların yedeklenmesini sağlar.

**/T: ZAMAN:** Belirtilen zamandan sonra değişikliğe uğramış dosyaların yedeklenmesini sağlar.

Verilmiş olan Backup komutundan sonra ekranda

```
Insert backup diskette 01 in drive A:
WARNING! files in the target drive
A:\root directory will be erased
Press any key to continue....
```

mesajı görülür. Sürücüye bir disket takıp herhangi bir tuşa basarsanız yedekleme işlemi başlar. Birinci disket dolduktan

sonra sizden ikinci, üçüncü, dördüncü... disketi isteyecektir. Bu nedenle önceden tedbir alıp yanınızda fazla sayıda disket bulundurun.

Ayrıca unutmamanız gereken iki şey daha var:

**1- Mutlaka kaliteli disket kullanın ve bunları çok iyi muhafaza edin**

**2- Yedekleme yaptığınız disketlerin de başına birşeyler gelebileceğini düşünerek iki takım halinde yedekleme yapın.**

Backup komutuyla yedeklenen dosyaların diske geri yüklemek için RESTORE komutu kullanılır. Örneğin disketteki dosyaları diskteki ECZANE3 dizinine yüklemek için **RESTORE A: C:\eczane3** şeklinde komut verilir. Aynı şekilde Restore komutuna da bazı takılar eklenebilir.

**/S:** Alt dizinlerin de geri yüklenmesini sağlar.

**/B: TARİH:** Sadece belirtilen tarihten daha öncesinde değişikliğe uğramış dosyaların geri yüklenmesini sağlar.

**/A: TARİH:** Belirtilen tarihten sonra değişikliğe uğramış dosyaların geri yüklenmesini sağlar.

**/E: ZAMAN:** Belirtilen zamandan önce değişikliğe uğramış dosyaların geri yüklenmesini sağlar.

**/L: ZAMAN:** Belirtilen zamandan sonra değişikliğe uğramış dosyaların geri yüklenmesini sağlar.

**/M:** En son yedekleme işleminden sonra değişikliğe uğrayan dosyaların geri yüklenmesini sağlar.

**/N:** Yedekleme yapıldıktan sonra diskten silinen dosyaların geri yüklenmesini sağlar.

Disketlerin kullanılmadan önce kullanıma hazır hale gelmesi ya da içindeki tüm dosyaların silinmesi için formatlanması gerekmektedir. Bu işlem FORMAT komutuyla gerçekleştirilir. Bu komut aynı zamanda herhangi bir nedenle diskin tamamen silinmesi (Örneğin virüs temizlemek için) için de kullanılır.

Komut **Format A:** şeklinde kullanılır.

Komutu yazıp enter tuşuna bastığınızda

```
Insert new diskette for drive A:
and press enter when ready....
```

mesajı görüntülenir. Enter tuşuna basarsanız formatlama işlemi başlar. İşlem

bittiği zaman

format complete  
Volume label (11 character, enter  
for none) ?

mesajıyla formatlamanın bittiğini ve diskete bir isim vermek isteyip istemediğini sora. Diskete bir isim vermek isterseniz en fazla 11 ve türkçe karakter içermeyen bir isim yazarsınız, eğer istemiyorsanız enter tuşuna basarak geçersiniz.

Bu basamağı geçtikten sonra bilgisayar size **Format another (Y/N)?** mesajıyla formatlamak istediğiniz başka disket olup olmadığını sorar. Format komutunun da sonuna bazı takılar eklenebilir.

**/Q:** Formatlama işleminin daha hızlı yapılmasını sağlar.

**/U:** Disketin koşulsuz olarak formatlanmasını sağlar..

**/S:** Formatlanan diskete IO.SYS, MSDOS.SYS ve COMMAND.COM gibi sistem dosyalarının yüklenmesini sağlar.

Formatlanın bir disk ya da disketi eski haline dönüştürmek için UNFORMAT komutu kullanılır. Fakat format komutu /U parametresiyle birlikte kullanıldıysa kurtarma işlemi olanaksızdır.

Disk ya da diskette yer alan dosyaları silmek amacıyla DEL komutu kullanılır. Komuta birtakım takılar ekleyerek istenilen dosya ya da dosyaların silinmesi sağlanır.

**/P:** Belirlenen dosyalar silinmeye başlanmadan önce kullanıcının onayının alınmasını sağlar.

**DEL :** REC ile başlayan tüm DAT dosyalarının silinmesini sağlar.

**DEL PR?.BAT:** PR ile başlayan ve üç karakterli BAT dosyalarının silinmesini sağlar.

**DEL YAZI.DAT:** yazı.dat dosyasını sil.

**DEL \*.\* :** Bütün dosyaları sil.

(Bu komutu verince ekranda şöyle bir mesaj görüntülenir:

All files in directory will be deleted.

Are you sure (Y/N)?

**DEL** komutuyla sadece içinde bulunduğunuz dizindeki dosyaları silebilirsiniz. Eğer dizin içinde alt dizinler varsa bu alt dizindeki dosyalar silinmez. Bir dizindeki tüm dosya ve alt dizinleri silmek için **DELTREE** komutu kullanılır. Örneğin Ec-

zane3 dizinindeki tüm dosya ve alt dizinler tamamen silinmek isteniyorsa **DELTREE ECZANE3** şeklinde komut verilir.

Varsayalım herhangi bir nedenle silmek istemediğiniz dosyalar silindi. Bu dosyaları kurtarmak için **UNDELETE** komutuna başvurulur. Örneğin recete.dat dosyası yanlışlıkla silinmişse

**Undelete recete.dat ya da Undelete \*.\*** komutuyla bu dosyayı kurtarabilirsiniz.

Komutu undelete recete.dat şeklinde verirseniz undelete programı silinmiş olan dosyaların arasından bu isme uyan dosyayı arar, ilk harfi dışında dosyanın adını görüntüler (?ecete.dat şeklinde), dosyayı kurtarmak isteyip istemediğini sorar eğer kurtarmak isterseniz ilk harfini yazmanızı ister. Bu şekilde dosya kurtarılmış olur.

Eğer komutu undelete \*.\* şeklinde verirseniz program silinmiş olan bütün dosyaları yine ilk harfi eksik olarak tek tek listeler ve kurtarmak isteyip istemediğini sorar.

Eğer Autoexec.bat dosyasına Undelete/T komutu yerleştirilirse silinen dosyaların ilk harfleri de saklanır.

**Undelete /S** komutuyla diskte Sentry isimli bir dizin yaratılır ve silinen bütün dosyaların otomatik olarak bu dizine kopyalanması sağlanır.

Bu durumda silinen tüm dosyalar 7 gün bu dizinde saklanır bu zaman içerisinde herhangi bir işlem yapılmazsa tamamen silinir.

**Ecz. İbrahim ŞUMNU**